

TALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 39/2010 vp

Hallituksen esitys laeiksi kuluttajansuojalain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 10 päivänä marraskuuta 2010 lähettänyt talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laeiksi kuluttajansuojalain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 220/2010 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Marjo Lahelma, oikeusministeriö

- arpajaishallintopäällikkö Jouni Laiho, Poliisi-hallitus
- lakimies Katri Väänänen, Kuluttajavirasto
- lakimies Raisa Harju, Keskuskauppakamari
- toimitusjohtaja Jari Perko, Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ry
- hallituksen puheenjohtaja Vesa Tengman, Suomen viikko-osakeyhdistys ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut

— Suomen Kuluttajaliitto ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan uudistettavaksi aikaosuasuntojen eli niin sanottujen loma- tai viikko-osakkeiden markkinointia ja kauppaa koskeva kuluttajansuojalain luku. Lisäksi ehdotetaan kumottaviksi vastikkeellisia markkinointiarpajaisia koskevat kuluttajansuojalain ja sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain kiellot. Kumoamisiin liittyen tarkistettaisiin arpajaislain soveltamisalaa.

Kuluttajansuojalain muutoksilla pantaisiin täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi aikaosuuksista ja pitkäkestoisista lomatuotteista. Luvun soveltamisalaa laajennettaisiin direktiivin mukaisesti. Asuntojen lisäksi säännökset koskisivat esimerkiksi huvialuksissa tai matkailuvaunussa sijaitsevia aikaosuuksien perusteella käytettäviä majoitustiloja. Soveltamisala laajenisi koskemaan myös uuden-

tyyppisiä pitkäkestoisia lomatuotteita, niin sanottuja alennuslomaklubeja, sekä aikaosuuksien ja pitkäkestoisten lomatuotteiden välityssopimuksia ja aikaosuuksien vaihtosopimuksia.

Ehdotetut säännökset vastaavat pitkälti voimassa olevia säännöksiä, mutta soveltamisalan laajentamisen takia ne tulisivat koskemaan useampia sopimustyyppejä. Keskeiset säännökset koskevat elinkeinonharjoittajan tiedonantovelvoitteita, kuluttajan oikeutta peruuttaa sopimus 14 päivän määräajassa sekä kieltoa ottaa vastaan kuluttajan maksusuorituksia tai -sitoumuksia peruuttamisaikana.

Elinkeinonharjoittajan olisi täytettävä tiedonantovelvollisuutensa käyttämällä kutakin sopimustyyppiä varten vahvistettua vakimuotoista tietolomaketta. Sopimukseen olisi liitettävä vakimuotoinen peruuttamislomake helpottamaan

peruuttamisoikeuden käyttämistä. Tietolomakkeet ja peruuttamislomake olisivat muodoltaan ja sisällöltään samanlaisia kaikissa Euroopan talousalueeseen kuuluvissa valtioissa.

Esityksessä ehdotettu vastikkeellisia markkinointiarpajaisia koskevien kieltojen kumoaminen johtuu siitä, että unionin tuomioistuin on katsonut tämänkaltaisten yleisten kieltojen olevan sopimattomista kaupallisista menettelyistä annetun direktiivin vastaisia. Kumoamisesta seuraa, että arpajaisiin osallistuminen voidaan rajoittaa markkinoidun hyödykkeen ostajiin. Markkinointiarpajaisten hyväksyttävyyden arvioitaisiin hyvän tavan vastaisia tai sopimattomia menettelyjä koskevien kuluttajansuojalain ja sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnas-

sa annetun lain muiden säännösten nojalla. Arpajaislain soveltamisalaa tarkistettaisiin siten, että laki ei koske sellaisia markkinointiarpajaisia, joissa ei edellytetä muuta vastiketta kuin hyödykkeen ostamista tai ostotarjouksen tekemistä.

Kiinteistöjen ja vuokrahuoneistojen välityksestä annettuun lakiin ja rajat ylittävistä kieltojen menettelystä annettuun lakiin ehdotetut muutokset ovat aikaosuuksia koskevista muutoksista johtuvia teknisluontoisia tarkistuksia.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan noin kolmen kuukauden kuluttua niiden hyväksymisen ja vahvistamisen jälkeen. Direktiivin täytäntöönpano-aika päättyy 23 päivänä helmikuuta 2011.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Esityksessä ehdotetaan saatettavaksi voimaan pääosin täysharmonisoiva direktiivi ja kumottavaksi vastikkeellisten markkinointiarpajaisten järjestämistä koskevat kiellot. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina.

Valiokunta katsoo, että direktiivin täytäntöönpanon osalta merkittävin uudistus on kuluttajansuojan laajentaminen koskemaan myös pitkäkestoisia lomatuotteita ja muitakin majoitustiloja kuin asuntoja. Nämä muutokset ovat omiaan parantamaan suomalaisen kuluttajan asemaa erityisesti Euroopan lomakohteissa mutta myös kotimaassa.

Markkinointiarpajaisten osalta kansallinen sääntely saatetaan vastaamaan unionin tuomioistuimen vastikkeellisia markkinointiarpajaisia koskevaa tuomiota (C—304/08). Muutoksen myötä vastikkeelliset markkinointiarpajaiset tulevat sallituiksi, jolloin oikeus osallistua arpajaisiin voidaan, niin haluttaessa, rajata vain markkinoidun hyödykkeen ostajiin. Lainmuutos mahdollistaa osallistumisoikeuden rajaamisen, mut-

ta muutoin markkinointiarpajaisissa jo nyt noudatetut periaatteet pysyvät ennallaan. Markkinointiarpajaisten hyväksyttävyyden arviointi on jatkossakin kuluttajansuojalain yleissäännösten piirissä. Kuluttajavirasto on laatinut markkinointiarpajaisia koskevan ohjeiston, jonka uudistustyö on parhaillaan vireillä. Hyväksyttävyyssarvioinnissa käytettäviä kriteerejä on kuvattu myös hallituksen esityksen perusteluissa (s. 13/II—14/I).

Markkinointiarpajaisia on järjestetty jo noin 30 vuotta. Niissä noudatetut periaatteet ovat vakiintuneet eikä merkittäviä rikkomuksia ole tullut tähän mennessä esille. Poliisihallituksen lausuntoon viitaten valiokunta pitää tärkeänä, että kuluttajavirasto tarkoin valvoo sääntelyn noudattamista. Lisäedut eivät jatkossakaan saa hallita markkinoinnin kokonaisvaikutelmaa. Samoin on tärkeää varmistaa, ettei luvanvaraista arpajais- tai pelitoimintaa ryhdytä kiertämään markkinointiarpajaisten avulla. Kuluttajaviraston tulee kiinnittää tähän rajanvetoon huomiota uutta ohjeistusta laatiessaan.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella talousvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksytään muuttamattomina.

Helsingissä 25 päivänä tammikuuta 2011

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Jouko Skinnari /sd	Marjo Matikainen-Kallström /kok
jäs.	Hannu Hoskonen /kesk (osittain)	Petteri Orpo /kok (osittain)
	Harri Jaskari /kok (osittain)	Sirpa Paatero /sd
	Matti Kangas /vas	Oras Tynkkynen /vihr
	Miapetra Kumpula-Natri /sd (osittain)	Markku Uusipaavalniemi /ps (osittain)
	Jouko Laxell /kok	Ulla-Maj Wideroos /r (osittain).
	Päivi Lipponen /sd (osittain)	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuula Kulovesi.